

Č e s k ý t e l e k o m u n i k a č n í ú ř a d

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9
poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 15. prosince 2021
Čj. ČTÚ-54 314/2021-610

Rada Českého telekomunikačního úřadu (dále jen „Rada“) jako správní orgán příslušný podle § 36a odst. 1 písm. a) a § 36a odst. 2 zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů, který provádí analýzy všeobecné dostupnosti základních služeb a přezkoumává nutnost uložení povinnosti poskytovat a zajišťovat základní služby, oznamuje svůj

záměr pro období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2024

I) neuložit povinnost poskytování základní služby:

služba dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně;

II) uložit podle § 22 odst. 1 zákona o poštovních službách povinnost poskytovat a zajišťovat na celém území České republiky tyto základní služby:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg,**
- b) služba dodání poštovního balíku do 10 kg do zahraničí,**
- c) služba dodání peněžní částky poštovním poukazem,**
- d) služba dodání doporučených zásilek,**
- e) služba dodání cenných zásilek,**
- f) služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby,**
- g) služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii.**

Na základě výsledku přezkumu, který provedl Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) v souladu s ustanovením § 37 odst. 4 zákona o poštovních službách, a s ohledem na vyjádření k položeným otázkám dotčeným subjektům Rada došla k závěru, že poskytování a zajišťování výše uvedených základních služeb na celém území státu nebo na jeho části by s výjimkou služby dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně nebylo bez uložení povinnosti zajištěno za podmínek srovnatelných s požadavky na jejich zajištění podle zákona o poštovních službách.

Odůvodnění

Základní služby představují minimální soubor služeb, které musí být poskytovány každý pracovní den, trvale na celém území České republiky prostřednictvím sítě provozoven, za stejných podmínek všem uživatelům, za dostupnou cenu, ve stanovené kvalitě a způsobem, který odpovídá požadavkům úředního doručování písemností podle zvláštního právního předpisu. Základní služby tak představují nejdůležitější poštovní a zahraniční poštovní služby, které jsou pro veřejnost nezbytné a jsou pod ochranou státu zajišťovanou způsobem podle zákona o poštovních službách.

V současné době je povinnost zajistit všeobecnou dostupnost jednotlivých základních služeb uložena rozhodnutím o udělení poštovní licence čj. ČTÚ-70 580/2017-610/V. vyř. ze dne 12. prosince 2017 vydaným podle § 22 odst. 9 zákona o poštovních službách České pošty, s.p. (dále jen „Česká pošta“), a to na dobu 5 let, tj. do 31. prosince 2022.

Podle § 37 odst. 4 zákona o poštovních službách Rada pravidelně přezkoumává úroveň kvality a způsob poskytování a zajišťování základních služeb a jejich všeobecnou dostupnost na celém území České republiky podle základních kvalitativních požadavků. Rada v rámci své působnosti přezkoumává, zda trvají důvody pro uložení povinnosti ve stejném rozsahu, v jakém byla uložena dosud České poště.

Dne 2. června 2021 Úřad uveřejnil *Sdělení o zahájení přezkumu v oblasti poštovních služeb, úrovně kvality a způsobu poskytování a zajišťování základních služeb a jejich všeobecné dostupnosti na celém území České republiky podle základních kvalitativních požadavků a přezkumu povinnosti držitele poštovní licence poskytovat a zajišťovat základní služby podle § 37 odst. 4 zákona o poštovních službách.*

Úřad nejprve shromáždil informace o poštovních službách provozovaných anebo zajišťovaných jednotlivými provozovateli z formuláře oznámení podnikání, systému elektronického sběru dat a veřejně dostupných zdrojů.

Následně oslovil za účelem získání dalších informací, připomínek a podnětů o poskytování všech jednotlivých základních služeb stávajícího držitele poštovní licence a ostatní provozovatele poštovních služeb. Zaměřil se na změny v rozsahu poskytovaných poštovních služeb, a to včetně změn kvality a způsobu poskytování těchto služeb jednotlivými provozovateli.

Úřad zároveň požádal o vyjádření vybraná zájmová a profesní sdružení, včetně spotřebitelských, orgány místní samosprávy a vybrané ústřední orgány státní správy a zohlednil vyjádření dotčených subjektů k poskytování základních služeb obecně, i vyjádření týkající se některé konkrétní služby.

Pro zjištění názoru široké veřejnosti zajistil Úřad provedení průzkumu veřejného mínění o dostupnosti, způsobu využívání a kvalitě poskytovaných poštovních služeb.

Úřad při přezkumu vycházel z právních předpisů, které upravují minimální požadavky na poskytování základních služeb. Základním předpisem je zákon o poštovních službách. Požadavky na poskytování základních služeb upřesňují prováděcí předpisy, kterými jsou vyhláška č. 464/2012 Sb., o stanovení specifikace jednotlivých základních služeb a základních kvalitativních požadavků na jejich poskytování, ve znění vyhlášky č. 203/2016 Sb. (dále jen „vyhláška“) a nařízení vlády č. 178/2015 Sb., o stanovení minimálního počtu provozoven pro poskytování základních služeb (dále jen „nařízení vlády“).

Obecné požadavky na způsob poskytování základních služeb vyplývají z § 3 odst. 2 zákona o poštovních službách a jsou uvedeny výše v úvodním odstavci odůvodnění. Nařízení vlády stanoví minimální počet provozoven pro poskytování základních služeb, a to v počtu 3 200 provozoven. Vyhláška stanoví technickou specifikaci jednotlivých základních služeb a základní kvalitativní požadavky na jejich poskytování týkající se zejména dostupnosti základních služeb, rychlosti nebo informovanosti.

Úřad přiřadil všechny jednotlivé komerčně poskytované poštovní služby k té základní službě, která je jim svou technickou specifikací nejbližší, případně u služeb, které je možno posoudit jako potenciálně srovnatelné se dvěma službami, je přiřadil k oběma základním službám, a hodnotil, zda tyto komerční služby naplňují technickou specifikaci v plném rozsahu. Úřad také posuzoval, zda je možné tyto poštovní služby s ohledem na dostupnost jejich cen považovat za srovnatelné se základními službami.

Následně porovnal tyto komerčně nabízené srovnatelné služby s požadavky na způsob poskytování a s kvalitativními požadavky vyplývajícími ze zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády a posuzoval, zda mohou být tyto komerčně poskytované služby využity jednotlivými uživateli jako substituty za danou základní službu.

Úřad provedl přezkum pro jednotlivé základní služby samostatně, jak mu ukládá ustanovení § 37 odst. 5 písm. b) zákona o poštovních službách. Výsledky přezkumu jsou podrobně popsány v samostatné zprávě zveřejněné na internetových stránkách Úřadu. Shrnutí závěrů k jednotlivým základním službám je uvedeno níže v textu. Z výsledků přezkumu vplynuly následující závěry, které jsou platné pro všechny základní služby.

Poštovní služby poskytované na komerčním základě mimo rámec základních služeb a služby platebního styku obdobné základní službě dodání peněžní částky poštovním poukazem zpravidla zcela nenaplnují technickou specifikaci obsaženou ve vyhlášce. Komerčně poskytované poštovní služby zároveň nejsou poskytovány způsobem stanoveným zákonem o poštovních službách, odpovídajícím základním kvalitativním požadavkům a nařízením vlády. Poskytování základních služeb způsobem vyžadovaným právními předpisy tak není v současné době v oblasti poštovních služeb zajištěno pouhým působením trhu.

Výjimku tvoří základní služba dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně, kdy podíl základní služby na celkovém objemu využívání služby poštovních balíků je již dnes prakticky zanedbatelný. Zákazníci využívají dominantně pro dodání balíků v rámci České republiky poštovní služby jiné než základní, které je možné vzhledem k jejich parametrům posoudit jako srovnatelné se základní službou dodání poštovního balíku do 10 kg. Je možno předpokládat, že dodatečné vlastnosti těchto služeb (např. stvrzování, rychlost dodání, nebo náhrada škody) oproti základní službě dodání poštovního balíku do 10 kg, hrají při rozhodování zákazníků větší roli než např. (v některých případech) nižší cena základní služby. U zásilek do zahraničí je ale situace odlišná, a to vzhledem k neexistenci služby (substitutu), která by umožnila doručení do všech států Světové poštovní unie.

Rada proto hodlá rozhodnout pro období od roku 2023 o neuložení povinnosti poskytovat základní službu dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně.

Z důvodu nenaplnění všech legislativních požadavků v souhrnu vyplývá, že i nadále trvají důvody, na jejichž základě má Rada záměr uložit povinnost poskytovat a zajišťovat všeobecnou dostupnost všech základních služeb na celém území České republiky, vyjma základní služby dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně.

Hodnocení poskytování jednotlivých základních služeb

Služba dodání poštovních zásilek do 2 kg

V současnosti nabízí poštovní služby srovnatelné s touto základní službou deset provozovatelů. S výjimkou několika provozovatelů, kterými jsou Česká pošta, i-post solutions s.r.o., ZIRAFO, s.r.o. a První novinová společnost a.s., služby provozovatelů neodpovídají všem technickým specifikacím stanovených ve vyhlášce. Důvodem je zejména stanovení nižšího hmotnostního limitu pro poštovní zásilky a neumožnění dodání poštovní zásilky do zahraničí.

Požadavky na způsob poskytování podle zákona o poštovních službách nenaplnuje žádný provozovatel kromě České pošty. Někteří provozovatelé neposkytují své služby na celém území, ať už z hlediska podání či dodání, přičemž někteří provozovatelé nesplňují ani jeden z těchto požadavků.

Požadavky na způsob poskytování plynoucí z vyhlášky nejsou naplněny v plném rozsahu u žádného provozovatele kromě České pošty z důvodu nedostatečné hustoty provozoven a poštovních schránek. Z pohledu nutného rozsahu provozoven konkuruje pouze Zásilkovna s.r.o. (dále jen „Zásilkovna“), která však nesplňuje požadavky § 14 vyhlášky (dostupnost a hustota pošt), např. v oblasti Kokořínska nebo České Sibiře. Požadavek z nařízení vlády pak splňuje Česká pošta a Zásilkovna.

Dvě služby České pošty a jedna služba Zásilkovny částečně naplňují požadavky pouze části zákazníků, především z firemního segmentu a segmentu veřejné správy u vnitrostátních zásilek. Pro tyto zákazníky tedy služba naplňuje jejich potřeby srovnatelným způsobem se službou základní.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné k základní službě dodání poštovních zásilek do 2 kg, která by byla poskytována za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění této základní služby podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, tedy **i nadále trvají důvody, aby i v období od roku 2023 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto základní službu pro zásilky vnitrostátní i do zahraničí.**

Služba dodání poštovních balíků do 10 kg

Dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně

Srovnatelné poštovní služby se službou *dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně* oznámilo, že provozuje 12 provozovatelů mimo Českou poštu v rámci uložené povinnosti.

Při analýze srovnatelnosti služeb k požadavkům na základní službu dodání poštovních balíků do 10 kg byly pro vnitrostátní zásilky identifikovány jako substituty služby České pošty Balík Do ruky a Cenný balík (základní služba dodání cenných zásilek). Zároveň také existuje několik dalších služeb, které jsou, i přes nesplnění některých technických parametrů poskytovány za srovnatelných podmínek a lépe reflektují změny poptávky, technologický vývoj a měnící se podmínky na trhu. Dokladem toho je i klesající (a již v tuto chvíli zanedbatelná) poptávka po základní službě.

Poskytování vnitrostátní základní služby dodání poštovních balíků do 10 kg na celém území České republiky je tedy zajištěno za podmínek srovnatelných s požadavky podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, aniž by bylo nutné uložit povinnost poskytovat tuto základní službu pro vnitrostátní zásilky.

Vzhledem k těmto zjištěním nadále netrvají důvody, aby v období od roku 2023 byla uložena povinnost poskytovat základní službu dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně.

Dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí

Srovnatelné poštovní služby se službou *dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí* nabízí mimo Českou poštu v rámci uložené povinnosti 15 provozovatelů. Technické požadavky stanovené ve vyhlášce naplňují kromě služby Standardní balík provozovatele České pošty i služby provozovatelů i-post solutions s.r.o., ZIRAFO, s.r.o., Direct Parcel Distribution CZ s.r.o., Zásilkovna s.r.o., UNITED PARCEL SERVICE CZECH REPUBLIC s.r.o., DHL Express (Czech Republic) s.r.o., TNT Express Worldwide, spol. s.r.o., GO! Express & Logistics, s.r.o., Federal Express Czech s.r.o., PPL CZ s.r.o. a WE|DO CZ s.r.o. Důvodem nenaplnění u jiných provozovatelů je zejména stanovení jiného hmotnostního limitu pro poštovní zásilky.

Žádná z komerčně poskytovaných poštovních služeb s výjimkou služeb České pošty nenaplňuje požadavek, který vyplývá ze zákona o poštovních službách, srovnatelně to platí i pro naplnění kvalitativních požadavků a požadavků na způsob poskytování srovnávané základní služby plynoucí z vyhlášky.

U zásilek do zahraničí nicméně neexistuje služba (substitut), která by umožnila doručení do všech států Světové poštovní unie. Např. služba České pošty Cenný balík neumožňuje balík poslat do řady států jako jsou Kanada, Mexiko, Mosambik, Peru, Spojené království, nebo Vietnam. Ani služby jiných provozovatelů neumožňují zaslání do všech států Světové poštovní unie.

Poskytování základní služby dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí tedy není na celém území České republiky zajištěno za podmínek srovnatelných s požadavky podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, aniž by bylo nutné uložit povinnost poskytovat tuto základní službu pro zásilky do zahraničí.

Vzhledem k těmto zjištěním i nadále trvají důvody držiteli poštovní licence uložit povinnost poskytovat základní službu dodání poštovního balíku do 10 kg do zahraničí.

Služba dodání peněžní částky poštovním poukazem

Základní služba dodání peněžní částky poštovním poukazem zahrnuje tři formy plateb, které charakterizují danou základní službu, a to hotovost – hotovost, účet – hotovost a hotovost – účet.

Hodnocení dostupnosti srovnatelných služeb u této služby má na rozdíl od ostatních základních služeb určitá specifika. Podle § 20 zákona o poštovních službách může provozovat službu dodání peněžní částky poštovním poukazem pouze držitel poštovní licence, jehož poštovní licence výslovně obsahuje tuto službu, v současnosti tedy Česká pošta. Úřad v souladu se zákonem o poštovních službách bral při přezkumu v potaz i obdobné služby platebního styku.

V rámci průzkumu bylo identifikováno 15 subjektů, které poskytují jsou svojí povahou částečně srovnatelné služby, avšak ani jedna z těchto služeb nebyla shledána jako zaměnitelná se službou dodání peněžní částky poštovním poukazem.

Z přezkumu vyplynulo, že přes nabídku obdobných služeb platebního styku není na trhu žádná služba, která by svým charakterem a způsobem poskytování naplňovala legislativní a zákaznické požadavky a mohla nahradit základní službu dodání peněžní částky poštovním poukazem.

Podle údajů ze systému elektronického sběru dat Úřadu bylo v roce 2020 přijato téměř 25,5 milionů poštovních poukázek. To je o 13,8 % méně než v roce 2019. V letech 2018 a 2019 poklesl počet poštovních poukázek o přibližně 9 % ročně. Za předpokladu, že se bude počet přijatých poštovních poukázek meziročně do roku 2023 zmenšovat o 10 %, by v roce 2023 bylo na trhu přijatých více než 19 milionů poštovních poukázek.

Ze získaných dat a jejich analýzy v rámci přezkumu vyplynula potřeba zachování základní služby dodání peněžní částky poštovním poukazem, a to vzhledem k velikosti skupiny obyvatelstva, jako i některých orgánů veřejné správy, které jsou na využívání této služby přímo závislé, a které, vzhledem ke své dispozici (např. nemožnost nebo neschopnost využívat internet) nemůžou využít alternativní služby.

Proto je možné zkonstatovat, že služba dodání peněžní částky poštovním poukazem má, a v roce 2023 stále bude mít, velmi významné postavení při naplňování potřeb veřejnosti. **Vzhledem k těmto zjištěním i nadále trvají důvody, aby i v období od roku 2023 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto základní službu.**

Služba dodání doporučených zásilek

Základní služba musí mimo jiné umožnit dodání do vlastních rukou, dodání do vlastních rukou výhradně jen adresáta, poskytnutí dodejky, určení lhůty pro uložení poštovní zásilky nebo vyloučení změny místa dodání.

Srovnatelné poštovní služby s touto základní službou oznámilo, že provozuje 7 provozovatelů, včetně České pošty. Parametry úředního doručování naplňuje pouze 6 z nich. Všechny parametry technické specifikace základní služby naplňují pouze poštovní služby provozovatelů Česká pošta, Letter PLUS s.r.o. a První novinová společnost a.s. Ostatní provozovatelé tuto specifikaci nenaplňují.

Požadavky na způsob poskytování nenaplnuje v plném rozsahu žádný provozovatel s výjimkou České pošty. Někteří provozovatelé neposkytují své služby na celém území, ať už z hlediska podání či dodání.

Požadavek na minimální počet provozoven pak nenaplnuje žádný provozovatel s výjimkou České pošty. Žádná z komerčně poskytovaných poštovních služeb s výjimkou služeb České pošty zároveň nenaplnuje požadavek, který vyplývá z nařízení vlády.

Podíl základní služby dodání doporučené zásilky na celkovém objemu přepravených doporučených zásilek činil v roce 2020 94 %, v letech 2018 a 2019 byl tento podíl přibližně 99 %. Při zachování trendu (94 % ze všech doporučených zásilek) by počet přepravených zásilek základní služby dodání doporučených zásilek v roce 2023 dosáhl téměř 48 milionů kusů. Vzhledem k výše uvedeným objemům zásilek je zřejmé, že základní služba dodání doporučených zásilek má, a v roce 2023 stále bude mít, velmi významné postavení při naplňování potřeb zejména podniků a podnikatelů, veřejné správy.

Vzhledem k těmto zjištěním i nadále trvají důvody, aby i v období od roku 2023 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat základní službu dodání doporučených zásilek včetně požadavků na úřední doručování písemností.

Služba dodání cenných zásilek

Srovnatelné poštovní služby s touto základní službou poskytuje 15 provozovatelů. S výjimkou základní služby Cenný balík provozovatele Česká pošta a služeb provozovatele Federal Express Czech s.r.o. nenaplnuje žádná služba technickou specifikaci základní služby v plném rozsahu. Hmotnostní limit 10 kg ovšem splňuje většina poštovních služeb s výjimkou některých určených speciálně pro přepravu malých poštovních zásilek (např. do 2 kg). Velká část služeb nespĺňuje požadavky na výši náhrady za způsobenou škodu, poškození nebo úbytek obsahu poštovní zásilky.

Požadavky na způsob poskytování podle zákona o poštovních službách nenaplnuje žádný provozovatel kromě České pošty. Někteří provozovatelé neposkytují své služby na celém území, ať už z hlediska podání či dodání, přičemž někteří provozovatelé nespĺňují ani jeden z těchto požadavků.

Požadavky na způsob poskytování plynoucí z vyhlášky nejsou naplněny v plném rozsahu u žádného provozovatele kromě České pošty, z důvodu nedostatečné hustoty provozoven. Z pohledu nutného rozsahu provozoven konkuruje pouze Zásilkovna, která však nespĺňuje § 14 vyhlášky (dostupnost a hustota pošt), např. v oblasti Kokořínska nebo České Sibiře.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že všechny technické a kvalitativní požadavky na základní službu dodání cenných zásilek splňuje jen provozovatel Česká pošta, a to prostřednictvím základních služeb poskytovaných pod obchodními názvy Cenný balík a Cenná zásilka.

Vzhledem k těmto zjištěním i nadále trvají důvody, aby i v období od roku 2023 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto základní službu pro zásilky vnitrostátní i do zahraničí.

Služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby

Kromě České pošty na trhu nepůsobí žádný jiný provozovatel, který by poskytoval srovnatelnou poštovní službu a umožňoval bezplatné zasílání věcí pro potřebu nevidomých, a to zejména z důvodu bezúplatnosti poskytovaných služeb. Vzhledem k vyjádření Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, z. s. je možno zkonstatovat, že tato základní služba v současnosti má, a i v budoucnu bude mít, zásadní vliv na naplňování potřeb této zranitelné skupiny obyvatelstva České republiky.

Vzhledem k těmto zjištěním i nadále trvají důvody, aby i v období od roku 2023 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat základní službu bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby vnitrostátní i do zahraničí.

Služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii

Tato skupina základních služeb, jež nejsou výslovně vymezeny v zákoně o poštovních službách, zahrnuje základní služby, respektive způsob jejich poskytování, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství ve Světové poštovní unii. Účelem těchto služeb je zejména zajištění bezproblémového poskytování poštovních služeb v mezinárodním styku. Do této základní služby jsou zahrnuty základní zahraniční poštovní služby, služba dodání poštovních balíků nad 10 kg podaných v zahraničí, služba mezinárodních odpovědek, služba odpovědních zásilek v mezinárodním styku a služba dodání tiskovinového pytle.

Vzhledem k závazku České republiky dodržet Světovou poštovní úmluvu i na dále trvají důvody, aby byl od roku 2023 určen za Českou republiku držitel poštovní licence, kterému bude uložena povinnost poskytování služeb, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii, a to i pro služby mezinárodních odpovědek, službu odpovědních zásilek v mezinárodním styku a službu dodání tiskovinového pytle.

Zjištěné závěry přezkumu jsou v souladu s odpověďmi oslovených subjektů. Z většiny doručených odpovědí od jednotlivých zájmových skupin a organizací zazněl požadavek na zachování stávajícího rozsahu a uložení povinnosti poskytovat a zajišťovat jednotlivé základní služby. Vyjádření orgánů státní správy obsahovala často požadavek na zachování rozsahu povinnosti, především pak požadavek na zachování základních služeb dodání doporučených zásilek a služby dodání peněžní částky poštovním poukazem, a to i proto, že jejich existenci předpokládají jiné právní předpisy (např. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů nebo zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů).

Na základě zhodnocení výše uvedených skutečností a s přihlédnutím zejména k významu základních služeb ve veřejném zájmu dospěla Rada k závěru, že trvají důvody pro to, aby bylo uloženo poskytování každé jednotlivé základní služby uvedené v § 3 odst. 1 zákona o poštovních službách jako povinnost pro období od 1. ledna 2023, vyjma základní služby dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně.

Podmínky, za kterých Úřad hodlá uložit povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby

Úřad hodlá uložit povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby na celém území České republiky provozovateli vybranému ve výběrovém řízení postupem podle § 22 zákona o poštovních službách. Ve vyhlášení výběrového řízení Úřad uvede náležitosti žádosti, lhůtu pro podání žádostí, podmínky účasti, výčet základních služeb, požadavky na kvalitu a dostupnost základních služeb a kritéria hodnocení žádosti.

Vybranému provozovateli Úřad rozhodnutím udělí poštovní licenci, ve které stanoví poštovní povinnost a dobu její platnosti.

Nový držitel poštovní licence bude povinen základní služby v rozsahu § 3 odst. 1 zákona o poštovních službách vyjma služby dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně poskytovat v souladu s tímto zákonem, nařízením vlády a vyhláškou, tedy:

- a) trvale na celém území České republiky prostřednictvím sítě v minimálním počtu 3 200 provozoven; do tohoto počtu se započítávají i provozovny vedené třetí stranou jménem a na účet držitele poštovní licence,
- b) ve stanovené kvalitě a způsobem, který je v souladu s potřebami veřejnosti a je ve veřejném zájmu nezbytný, a se základními kvalitativními požadavky stanovenými vyhláškou, včetně soustavného poskytování informací o základních službách a způsobu jejich užití,
- c) za dostupné ceny umožňující využívání základních služeb v rozsahu odpovídajícím běžné potřebě osob,
- d) každý pracovní den a musí umožnit v těchto dnech nejméně jedno poštovní podání a dále alespoň jedno dodání na adresu každé fyzické nebo právnické osoby, nebo ve výjimečných případech, zejména je-li místo dodání nebezpečné nebo neúměrně obtížně dostupné, které jsou stanoveny prováděcím právním předpisem jedno dodání do vhodného zařízení nebo dodávací schránky,
- e) způsobem, který odpovídá požadavkům úředního doručování písemností podle zvláštních právních předpisů,
- f) v souladu s technickou specifikací jednotlivých základních služeb stanovených ve vyhlášce.

Zákon o poštovních službách umožňuje uložit povinnost nejvýše na dobu 5 let. Úřad zamýšlí stanovit dobu platnosti poštovní licence v délce 2 let, a to na základě zjištění učiněných v rámci provedeného přezkumu.

Úřad se v rámci přezkumu zabýval i situací na trhu poštovních služeb a vývojovými trendy jak na straně poptávky, tak na straně nabídky. Současně posuzoval stávající právní úpravu evropskou i národní v kontextu tohoto vývoje a reálné situace na trhu. Z provedeného přezkumu a další vlastní úřední činnosti dospěl Úřad k závěru, že existují důvody pro stanovení povinnosti na dobu kratší než 5 let. Hlavní důvody vyplývají nejen z faktických změn v oblasti poskytování a využívání poštovních služeb, ale i z potřeby reflexe těchto změn v právní úpravě. Vývoj trhu poštovních služeb je v České republice, obdobně jako v ostatních členských státech Evropské unie determinován rychlým vývojem v oblasti technických a technologických možností, pokračujícím a stále významnějším procesem digitalizace a rozvojem elektronického obchodu. Všechny tyto faktory vyvolávají zásadní změny jak ve způsobu poskytování služeb (nové služby, obchodní modely, možnosti dodávání a informování, přechod na elektronickou formu komunikace apod.), tak v očekáváních a požadavcích jejich uživatelů. Zásadní je přitom i přesun těžiště poskytovaných služeb od listovních zásilek do oblasti služeb dodávání balíků. Vzhledem k rychlosti takového vývoje se jeví doba 5 let pro uložení povinnosti jako příliš dlouhá na to, aby byly zafixovány požadavky na poskytování základních služeb dané stávající právní úpravou, která se v některých aspektech začíná rozcházet s reálnými potřebami a očekáváními.

Aby bylo možné do budoucna zajistit uspokojování potřeb veřejnosti a poskytování základních služeb udržitelným způsobem, je třeba zajistit v blízké budoucnosti přizpůsobení právní úpravy vývoji v oblasti poštovních služeb. V tomto kontextu je třeba uvést, že v podmínkách České republiky se očekává již v příštím roce zahájení legislativního procesu vedoucího ke změnám v zákoně o poštovních službách, tento záměr potvrdilo Ministerstvo průmyslu a obchodu. S ohledem na průběh legislativního procesu s předpokládanou přípravou v délce 2 let a komplexnost dané problematiky se předpokládá, že nová právní úprava by mohla nabýt účinnosti k 1. lednu 2024. To umožní v průběhu roku 2024 provést nové výběrové řízení na držitele poštovní licence za znalosti podmínek nové právní úpravy.

Při přípravě nové národní právní úpravy budou nepochybně zohledněna i zjištění učiněná na evropské úrovni a představená ve Zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování směrnice o poštovních službách (směrnice 97/67/ES ve znění směrnic 2002/39/ES a 2008/6/ES). V současné době se očekává vyjádření Rady Evropské unie a Evropského parlamentu k předložené zprávě. Jakkoli zpráva neuvádí konkrétní doporučení a termíny pro revizi směrnice o poštovních službách, prezentovaná zjištění evokují nutnost tuto diskutovat a aktualizaci právní úpravy na základě výsledků diskuse připravit. Skupina evropských regulačních orgánů pro poštovní služby (ERGP) přitom změnu právní úpravy považuje za zcela nezbytnou a doporučuje se zahájením prací neotálet.

Provozovatel vybraný ve výběrovém řízení bude povinen garantovat, že nebude požadovat úhradu čistých nákladů vyšší než uvedenou v žádosti o udělení poštovní licence, nejvýše však do částky stanovené v § 34d odst. 2 zákona o poštovních službách.

Závěr

Rada na základě zjištěných poznatků, uvedených skutečností a s ohledem na veřejný zájem v oblasti poštovních služeb dospěla k názoru, že i nadále trvají důvody, na jejichž základě musí být v rámci přezkumu uložena povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby podle § 22 odst. 1 zákona o poštovních službách. Rada tedy hodlá uložit jako povinnost poskytování všech základních služeb vyjma služby dodání poštovního balíku do 10 kg vnitrostátně, a to na dobu dvou let ode dne 1. ledna 2023.

Za Radu Českého telekomunikačního úřadu:

Mgr. Ing. Hana Továrková v. r.
předsedkyně Rady
Českého telekomunikačního úřadu

otisk úředního razítka

Za správnost vyhotovení: Ing. Petr Havel